

1.1 මතය

මර්චන්ට් බැංකු ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී සමාගමේ (" සමාගම") 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමග සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ. මෙම විගණනය සඳහා ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයවේ යෙදී සිටින වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගමක සහය මා විසින් ලබා ගන්නා ලදී.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් සමාගමේ හා සමූහයේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සමාගමේ හා සමූහයේ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී සමූහය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමූහයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ හා සමූහයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, මේ සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උපවගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතු අතර, සමාගම විසින් වාර්ෂික හා වරින් වර මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමට සිදු වේ.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇති වන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත් ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදුකිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම් නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මගහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාත්විත මගහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මගහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ හා සමූහයේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතු වෙන් සමූහයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත සමූහයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති,

පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව සමාගම කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව සමාගම විසින් ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සැකසීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය කළමණාකාරිත්වයේ අදහස් නිර්දේශ දැක්වීම

(අ) (i) ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය නඩත්තු කිරීම

සියලුම දේපල, පිරියත සහ උපකරණ සඳහා උප ඒකකයක් ප්‍රමාණවත් තොරතුරු, විධිමත් පාලනය සහ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක් සහිතව ඊආර්පී ක්‍රමය තුළ පවත්වා ගෙන ගොස් නොමැත. වත්කම් වල ඇස්තමේන්තු ගත ඵලදායී ජීව කාලය සමාලෝචනය කිරීම සඳහා සාධාරණ ලියකියවිලි සහිත විධිමත් ක්‍රියාවලියක් නොතිබුණද සමාගම විසින් තවමත් භාවිතයේ පවතින සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය වූ වත්කම් තිබියදීත්, එක්සෙල් අනුවාද ලේඛනයක් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

විසඳුම ලබා ගැනීමේ විකල්පය ඇගයීමට හෝ අභ්‍යන්තර විසඳුම සංවර්ධනය කිරීමට අපි කටයුතු කරමින් සිටිමු. පද්ධතිය ගෘහස්ථව සංවර්ධනය කිරීමට සමාගම තීරණය කළහොත්, ව්‍යාපෘතිය තාවකාලිකව 2020 මාර්තු වන විට අවසන් කරනු ඇත.

සටහන් කර ඇත. ස්ථාවර වත්කම් කාණ්ඩවල ඇස්තමේන්තුගත ආයු කාලය ඇතුළත් විගණන කමිටු පත්‍රය 2019 දෙසැම්බර් මස අවසානයේදී ඉදිරිපත් කෙරේ.

ශ්‍රී.ල.ගි.ප්‍ර.16 හි 79 (ආ) වගන්තිය අනුව සියලුම ස්ථාවර වත්කම් කාණ්ඩ පිරිවැය ආකෘතිය යටතේ හඳුනාගෙන ඇත.

ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ එක් එක් වත්කම් සඳහා හඳුනා ගැනීමේ අංකය සමඟින් අදාළ වත්කම් සොයා ගැනීමට සහ හඳුනා ගැනීමට හැකි පරිදි ඊආර්පී පද්ධතිය තුළ ඇති දේපල, පිරියත සහ උපකරණ සඳහා නිසි උප ලෙජරයක් පවත්වා ගෙන යාම, ව්‍යුහාත්මක ආකාරයකින් සවිස්තරාත්මක අභ්‍යාසයක් සිදු කිරීම සහ ජර්මාණවත් ලියකියවිලි සහිතව පිරියත සහ උපකරණවල ප්‍රයෝජනවත් ආර්ථික ජීව කාලය නැවත තක්සේරු කිරීම, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සහ විගණන කමිටුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම (අවශ්‍ය විටෙක) සහ ඒ අනුව අවශ්‍ය නම් ක්ෂය අනුපාත සංශෝධනය කිරීම, සියළුම පිරියත හා උපකරණ ඒවායේ ඉතිරි ආර්ථික ප්‍රයෝජනවත් ජීව කාලය පුරා ක්ෂය වන බව තහවුරු වන ලෙස සංශෝධනය කරන්න.

වත්කම් (සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂයවූ)	පිරිවැය (රු. 000 ’)
මෝටර් වාහන	52,694
පරිගණක උපාංග	275,947
කාර්යාල උපකරණ	44,248
කාර්යාලීය ගෘහ භාණ්ඩ	99,377
දුරකථන	11,119
එකතුව	483,385

(ii) ස්ථාවර වත්කමක් සමාගමේ පරිශ්‍රයට ලැබෙන විට භාණ්ඩ ලැබීම් සටහන් (GRN) නිකුත් නොකරයි. සටහන් කර ඇත. මෙය 2019 සැප්තැම්බර් 30 සිට ක්‍රියාත්මක කෙරේ. මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සාවද්‍ය තොරතුරු වලක්වා ගැනීම සඳහා සමාගම ස්ථාවර වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් නිසි අභ්‍යන්තර පාලනයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සුදුසුය.

1.5.2 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

අයිතමය	වටිනාකම (රු)	සාක්ෂි නොමැති වීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
අත්හිටුවීම	40,279,985	කිසිදු ලිඛිත සාක්ෂියක්	කළමනාකරණය අත්හිටුවූ ගිණුම්වල ශේෂයන් ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටින අතර එය 2019 ඔක්තෝබර් අවසානය වන විට අවසන් කළ හැකිය	කළමනාකාරිත්වය සිය සැසඳුම් වාර්තා සකස් කිරීමේ පද්ධතිය තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම සහ මාසික හා වසර අවසාන සැසඳුම් වාර්තා පිළිබඳ ගැඹුරින් සමාලෝචනය කර සියලු සංශෝධිත සටහන් අනුමත කිරීමට නිර්දේශ කෙරේ.

1.6 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්
 1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශ

(අ) ලැබිය යුතු මුළු රක්ෂණ නියෝජිත කොමිෂන් වටිනාකම වූ රු.15,240,723 න් , රු. 14,262,404 ක් වසරකට වැඩි කාලයක් සඳහා හිඟ වූ ශේෂයකි.

අතීතයේදී MBSL හි රක්ෂණ කොමිස් එකතු කිරීමේ විමධ්‍යගත ක්‍රියාවලියක් තිබුණි. ඒ අනුව සෑම ශාඛාවක්ම ශාඛා මට්ටමින් එකතු කරන මාසික රක්ෂණ කොමිස් මුදල ලබා ගත්තේය.ලැබුණු කොමිස් වෙක්පතට එරෙහිව අදාළ ශාඛාව විසින් නිකුත් කරන ලද එකතු කළ අගය මත බදු ඉන්වොයිසි සහ එකතු කළ අගය මත බදු එකතු කිරීම සඳහා රක්ෂණකරු වෙත යැවිය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, රක්ෂණ සමාගම් වෙතින් එකතු කළ අගය මත බදු එකතු කිරීම කළමනාකරණය කිරීමට ශාඛාවන්ට නොහැකි වූ අතර, මේ හේතුවෙන් හිඟ එකතු කළ අගය මත බදු ප්‍රමාණය රු.14,262,404 කි.කෙසේ වෙතත්, අපි මධ්‍යම ණය අංශයේ රක්ෂණ කොමිස් එකතු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කේන්ද්‍රගත කර ඇත්තෙමු.එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස බොහෝ රක්ෂණ සමාගම් දැන් එකතු කළ අගය මත බදු ද ඇතුළුව කොමිස් මුදල බැංකුවට ගෙවමින් පවතී.නමුත් සමහර අවස්ථාවලදී සෘජුවම බැංකුවට කොමිස් වෙක්පත් නිකුත් කිරීමෙන් පසු එකතු කළ අගය මත බදු ඉන්වොයිසි එකතු කරනු ලැබේ.කෙසේ වෙතත්, සීසීඩී හි රක්ෂණ කොමිස් ආදායමට සාපේක්ෂව ගෙවිය යුතු එකතු කළ අගය මත බද්ද සම්පව නිරීක්ෂණය කරන අතර දැනට එකතු කළ අගය මත බද්දක් ඉතිරිව නොමැත.

ඉහත දීර්ඝ කාලීන හිඟ ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ හැකියාව තක්සේරු කිරීම සහ අවශ්‍ය නම් භානිකරණය කිරීමට කළමනාකරණය නිර්දේශ කෙරේ. තවද, ඕනෑම වේලාවක ලෙජර ගිණුම් ශේෂයන් සොයා ගැනීමට හැකි වන පරිදි සවිස්තරාත්මක වාර්තා පවත්වා ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

(ආ) ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ණය සුදුසුකම් නිරීක්ෂණ සටහන් කර ගෙන ඇත. ණය අවදානම අවම කිරීම සඳහා තක්සේරු කිරීම සහ සුරැකුම්පත් වලංගු වරින් වර සමාලෝචනයන් සිදු කරනු ලැබේ. පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය කළමනාකරණය සුදුසු ණය භාවය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා රු.390,507,498 ක් වටිනා පහසුකම් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාපිත කළ යුතුය. විසිහතර සඳහා වරින් වර පද්ධතියට ඇතුළත් කර තිබේ. (ගෙවීම් ඉතිහාසය, පැරණි පහසුකම් විස්තර, පහසුකම් ලබා දුන් දිනය ආදිය)

සමාලෝචනයක් සිදු කර නොමැත. (ගෙවීම් ඉතිහාසය, පැරණි පහසුකම් විස්තර, පහසුකම් ලබා දුන් දිනය වැනි විස්තර බිල්පත් වට්ටම් පහසුකම් විස්තර නිසි ලෙස නව පද්ධතියට මාරු කර නොමැති බව අපි නිරීක්ෂණය කළෙමු.

(ඇමුණුම 1)

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේදී, වසරකට වැඩි කාලයක් සඳහා ණය හිමියන්ගේ දීර්ඝ කාලීන ශේෂය රු.10,994,432 කි. හඳුනා නොගත් සෘජු තැන්පතු සහ ඉදිරිපත් නොකළ ගෙවීම් ඊට ඇතුළත් ය.	උසාවි නඩු සහ අතිරික්ත ගෙවීම් සිදු කළ පුද්ගලික ණය හැර හඳුනාගත් කළඹ සමථයකට පත් කෙරෙන අතර අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කිරීම 2019 දෙසැම්බර් මාසයට පෙර සිදු කරනු ලැබේ.	මාසික හා වසර අවසාන සැසඳුම් සකස් කිරීමේදී කළමනාකාරිත්වය සිය පද්ධති තවදුරටත් වැඩිදියුණු කළ යුතු බව නිර්දේශ කෙරේ. සැසඳුම් පිළිබඳ ගැඹුරු සමාලෝචනයක් සිදු කරන අතර සංශෝධනය කළ සටහන් අනුමත කෙරේ. දීර්ඝ කාලීන ශේෂයන් නොමැති බව සහතික කිරීම කෙරෙහි අවධාරණය කළ යුතුය. එමඟින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සංඛ්‍යා විකෘති විය හැකි බැවිනි.

1.7 නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණ යනාදියට අනුකූල නොවීම.

නීති රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2018 අංක 04 දරණ මූල්‍ය ව්‍යාපාර පනතේ නියමය	<p>“නිශ්චල දේපල තක්සේරු කිරීම” යටතේ මූල්‍ය ව්‍යාපාර පනත මගින් නියම කර තිබුණද, අංක 385/1, කෝට්ටේ පාර, පිටකෝට්ටේ පිහිටි ඉඩම හා ගොඩනැගිල්ලේ දේපල තක්සේරු කිරීම පසුගිය වසර තුන තුළ සිදු කර නොමැති බව සටහන් විය</p> <p>තක්සේරු වාර්තාව ලබා ගත හැකි 25/11/1996 ආසන්නතම දිනය</p> <p>වලංගු කාලය 25/11/2001 දක්වා</p> <p>2018.12.31 දිනට 4,082,533 ධාරණ අගය (රු)</p>	<p>පිටකෝට්ටේ - ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි MBSL දේපලෙහි නීත්‍යානුකූල හිමිකරු වුවද, පරිශ්‍රයේ නීති විරෝධී පදිංචිකරුවන් සිටින අතර නීති විරෝධී පදිංචිකරුවන්ගේ තර්ජන හේතුවෙන් අපට තක්සේරුවක් ලබා ගත නොහැක. හිමිකම ප්‍රකාශ කිරීම සහ ඉවත් කිරීම සඳහා නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කර ඇත.</p>	<p>මූල්‍ය ව්‍යාපාර පනතට අනුව අවම වශයෙන් සෑම වසර තුනකට වරක්වත් අනාවරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම සඳහා වෘත්තීය තක්සේරුකරුවෙකු ගෙන් නවතම තක්සේරු වාර්තාවක් ලබා ගැනීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.</p>

(ආ) 2018 අංක 3 දරණ සිබීඑස්එල් නියමය 2018 ජූලි මස 1 වන දින සිට සමාගම පළමු පෙළ ප්‍රාග්ධනය සියයට 6 ට වඩා සහ මුළු ප්‍රාග්ධනය සියයට 10 ට වඩා පවත්වා ගත යුතුය. කෙසේ වෙතත්, ඉහත අවශ්‍යතාවයට අනුකූල වීමට සමාගම අපොහොසත් වී ඇත. තවද, මෙම අනුකූලතාවයට එරෙහි ප්‍රතිකර්ම ක්‍රියාමාර්ග පැහැදිලි කිරීම සඳහා සමාගමට පුළුල් සැලැස්මක් මේ වන විට නොමැත. විස්තර පහත දැක්වේ.

විස්තරය	ජූලි - 18	අගෝ - 18	සැප් - 18	ඔක් - 18	නොවැ - 18	දෙසැ - 18
පළමු පෙළ ප්‍රාග්ධනය	5.11 %	4.99 %	5.14 %	4.99 %	5.27 %	5.42 %
මුළු ප්‍රාග්ධනය	9.38 %	9.25 %	9.48 %	9.27 %	9.69 %	9.88 %

සවිස්තර සැලැස්මක් ඉදිරිපත්කර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සමඟ සාකච්ඡා කර ඇත. උපදෙස් හා අනුමැතිය සඳහා මව් සමාගම ලෙස BOC වෙත එම ක්‍රියා පටිපාටියම ඉදිරිපත් කර ඇත. මේ අතර, සිබීඑස්එල් විසින් වසර 4 ක කාලයක් තුළ අයිඑල්ආර්එස් 9 දින 1 බලපෑම හඳුනා ගැනීමට ඉඩ ලබා දීමේ හැකියාව ලිඛිතව පෙන්වා දී ඇත.

1.8 තොරතුරු තාක්ෂණය සඳහා සාමාන්‍ය පාලනයන්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමණාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
<p>(අ) ජාල සහ ෆයර්වෝල් MBSL සඳහා ආයතනය වෙබ් පොයින්ට් 5200 එව්එස් ෆයර්වෝල් භාවිතා කරන බව සටහන් විය. සමාගමේ සියලුම යන්ත්‍ර මෙම ෆයර්වෝලය යටතේ ආවරණය කර ඇත කෙසේ වෙතත්, මෙම ෆයර්වෝලය භාවිතා කිරීමේදී පහත සඳහන් අඩුපාඩු හඳුනා ගන්නා ලදී.</p> <p>අ) ජාලය සහ ෆයර්වෝල් විනිවිද යාමේ පරීක්ෂාව ආයතනය විසින් සිදු කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.</p> <p>ආ) ෆයර්වෝල් ක්‍රියාකාරකම් නිරන්තරයෙන් අධීක්ෂණය කිරීම සිදු නොකෙරේ.</p> <p>ඇ) ෆයර්වෝල් ආශ්‍රිත පරාමිති වෙනස්කම් සඳහා සමාගමේ වෙනස්වීම් කළමනාකරණ ක්‍රියා පටිපාටිය අනුගමනය කර නොමැත.</p> <p>ඈ) ෆයර්වෝල් රීති නිශ්කාශනය කිරීම</p>	<p>අ) තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ෆයර්වෝල් සමාලෝචනයක් ඇතුළුව පුළුල් VAPT තක්සේරුවක් සැලසුම් කර ආරම්භ කර ඇත. ව්‍යාපෘතිය මේ වසර සඳහා දැනටමත් ආරම්භ කර ඇති අතර මෙම වසර අවසන් වීමට පෙර එය නිම කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.</p> <p>ආ) අදහස් දැක්වීම සටහන් කරගෙන ඇත. නීතිපතා ෆයර්වෝල් සමාලෝචනය ආරම්භ කර ඇත.</p> <p>ඇ) වෙනස් කළමණාකරණ ක්‍රියා පටිපාටි 2019 ජුනි මස</p>	<p>අනවසර ප්‍රවේශයන් ලොග් වීම සහතික කිරීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ. සියලු විභව තර්ජන ශ්‍රේණිගත කිරීම, ආමන්ත්‍රණය කිරීම සහ අවශ්‍ය පරිදි නිවු කිරීම සහතික කිරීම සඳහා අධීක්ෂණ හා නිවු කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියා පටිපාටි ක්‍රියාත්මක වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. තවද, පහත සඳහන් දෑ සිදු කිරීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ, නමුත් එය පහත සඳහන් පරිදි සීමා නොකළ යුතුය,</p> <p>(අ) වරින් වර විනිවිද යාමේ පරීක්ෂණ සිදු කිරීම.</p> <p>ආ) ෆයර්වෝල් ක්‍රියාකාරකම් නිරන්තරයෙන් අධීක්ෂණය කිරීම.</p> <p>ඇ) නිසි අවසරය ඇතුළුව</p>

නීතිපතා සිදු නොවේ.

1 වන දින සිට විධිමත් කර ඇති අතර ඒවා ගයර්වෝල් පරාමිති වෙනස් කිරීම් සඳහා සමාගමේ වෙනස් කිරීම් ගයර්වෝලයෙහි සිදුකරන ලද කළමනාකරණ ක්‍රියා පටිපාටිය වෙනස්කම් ඇතුළු සියලු අනුවර්තනය කිරීම. වෙනස්කම් ආවරණය කරයි. ඇ) නීතිපතා ගයර්වෝල් රීතිය ඇ) ඉහත ආ) හි සඳහන් පරිදි නිශ්කාශනය කිරීම. මෙය ගයර්වෝල් සමාලෝචනයේ කොටසකි.

02. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 181,285,000 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට පෙර වර්ෂයේ අනුරූප ලාභය රු. 100,851,000 කි. එබැවින් මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ වර්ධනය ලෙස රු. 80,434,000 ක් නිරීක්ෂණය විය. ඉහත වර්ධනය සඳහා හේතු වනුයේ මෙහෙයුම් ආදායම ඉහළ නැංවීම, ණය සහ අනෙකුත් අලාභ සඳහා වන හානිකරණ ගාස්තු අඩුවීම සහ අනුබද්ධිත ආයෝජන සඳහා වූ හානිකරණය ආපසු හැරවීමයි.

වර්ෂය	2018	2017	2016	2015
ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම (රු.)	2,660,870,000	2,389,822,000	2,154,312,000	1,621,515,000
වර්ෂය සඳහා ලාභය (රු.)	181,285,000	100,851,000	85,624,000	(78,306,000)

2.3. අනුපාත විශ්ලේෂණය

විගණනය සඳහා ලබා දී ඇති මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ තොරතුරු වලට අනුව, පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය සඳහා වැදගත් අනුපාත කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

අනුපාතය	2018 (%)	2017 (%)
ලාභදායීතා අනුපාතය	40.62	37.32
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය	2.77	1.58
මුළු වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ	0.50	0.30
හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ	6.30	3.18
ද්‍රවශීලතා වත්කම් අනුපාතය	10.20	11.49
ශුද්ධ පොලී ආන්තිකය	7.83	7.64
ආදායම සඳහා පිරිවැය අනුපාතය	71.07	73.10

03. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතාව

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
<p>මෙම කාල සීමාව තුළදී සමාගම විසින් වත්කල පිහිටි ඔවුන්ගේ දේපලවලින් එකක් රු. 94,297,500 කට බැහැර කරන ලදී. එස්.ඒ.එම්.ඒ.පෙරේරා මහතා විසින් 2018 අගෝස්තු 7 දින කරන ලද තක්සේරුව අනුව ඉහත දේපලෙහි බලකර විකිණීමේ වටිනාකම රු.98,250,000කි මෙම දේපලෙහි තක්සේරුව රු.3,952,500 කින් සත්‍ය විකුණුම් වටිනාකමට වඩා වැඩියෙන් පෙන්වුම් කෙරේ. මෙම දේපල MBSL හි දැනට සිටින එක් ගනුදෙනුකරුවකුට විකුණා ඇත්තේ රු. 64,297,500 ක නව ණයක් ලෙසිනි. පසුව එම දේපලම පාරිභෝගිකයා විසින් MBSL වෙත කුලියට දී ඇත. විකිණීමේ ලාභය ලෙස රු. 83,199,014 ක් ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශයේ හඳුනා ගෙන ඇති අතර එමඟින් සමාගමේ පහළම තලය ඉහළ නැංවීම සඳහා ගනුදෙනුව සිදුවී ඇත්දැයි සැක කෙරේ.</p>	<p>මෙම දේපල අත්පත් කර ගනු ලැබුවේ ගනුදෙනුකරු විසින් ණය පහසුකම් නොගෙවීම හේතුවෙනි. පහත සඳහන් හේතූන් මත සමාගම එම දේපල බැහැර කර ඇත.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. පාරිභෝගිකයාට ලබා දී ඇති ණය මුදල අය කර ගැනීම. 2. ලැබීමක් නොමැති (Non – Yielding) වත්කම ඇවර කිරීම. එම දේපල විකිණීමෙන් පසු කුලියට ගෙන නොමැත. නිසි ණය ඇගයීමකින් පසුව මෙම ණය ගැනුම්කරුට ලබා දී ඇති අතර ණය ලබා දීම ද අපගේ ප්‍රධාන ව්‍යාපාරය වේ. මෙය සමාගමට ප්‍රධාන ආදායම ලැබීම වේ. කෙසේ වෙතත්, ලබා දී ඇති කාලයට පෙර ණය මුදල පාරිභෝගිකයා විසින් සම්පූර්ණයෙන් පියවා ඇත. මෙය මූල්‍ය සමාගමක සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික කටයුත්තකි. 	<p>මෙම ගනුදෙනු සිදු කිරීමට පෙර ඒවා නිසි ලෙස ඇගයීමට ලක් කිරීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ</p>

3.3 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
<p>(අ) ප්‍රසම්පාදන අත්පොත සමාගම විසින් සකස් කර නොමැත. තවද, සමාගම රජයේ ප්‍රසම්පාදන අත්පොත ද අනුගමනය නොකරයි.</p>	<p>අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියා පටිපාටි අත්පොත ලබා ගත හැකි අතර එය 2019/03/28 දින ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂන් සභාව වෙත යොමු කර ඇති අතර ඔවුන්ගේ ප්‍රතිචාරය</p>	<p>අනුමත ප්‍රසම්පාදන අත්පොතක් අනුගමනය කිරීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ.</p>

බලාපොරොත්තුවෙන් සිටියි.

(ආ) හෙයියන්තුඩුව වාහන අංගනය ලබා ගැනීමේදී සමාගම පුවත්පතේ පළ වූ වෙළඳ දැන්වීම් ඇතුළුව රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ - 2006 අනුගමනය කර නොමැත. 2019 ජනවාරි 08 වන දින පැවති රැස්වීමේදී කුලී ගිවිසුමේ කොන්දේසි පිළිබඳව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය උපදෙස් දී ඇතත්, 2019 ජූනි 21 වන විගණන දිනය තෙක් සමාගම අයිතිකරු සමඟ ගිවිසුමට එළඹ නැත.

අංගන තෝරා ගැනීම සහ ප්‍රසම්පාදනය යනු එකල පවත්නා සියලුම අංගන සඳහා ඉදිරියට ගෙන යන ප්‍රසම්පාදනයේ නිරන්තර ක්‍රියාකාරිත්වය හා සාමාන්‍ය ක්‍රියා පටිපාටිය නොවේ. කළමනාකාරිත්වය විසින් ගනු ලැබූ තීරණයකට අනුව, ජා-ඇල අංගනය සහ ඒකල අංගනය 2018 දෙසැම්බර් මස අවසානයේදී හෝ ඊට පෙර බැහැර කළ යුතුය. කල්බදු කොන්දේසි සඳහා විධිමත් මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබෙන තෙක් මාසික ගෙවීම් සඳහා රු.300,000 ක් බැගින් තාවකාලික පදනමින් වාහන අංගනයක් ලෙස හෙයියන්තුඩුව ඉඩම් භාවිතා කිරීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත. කෙසේ වෙතත්, පසුව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් හෙයියන්තුඩුව ඉඩම් අංගනයේ හිමිකරු සමඟ එම කුලී ගිවිසුම ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්හිටුවන ලෙස උපදෙස් දුන් අතර ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයට අනුව නව ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කරන ලෙස තවදුරටත් උපදෙස් දෙන ලදී. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය 2019 මාර්තු 12 දින ලබාගෙන ඇත (මණ්ඩල පත්‍ර අංක RC / 2019/566/006).

අනුමත ප්‍රසම්පාදන අත්පොතක් අනුගමනය කිරීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ. අනුමත ප්‍රසම්පාදන අත්පොතෙහි අදාළ මාර්ගෝපදේශ නොමැති විට සමාගම රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශය අනුගමනය කළ යුතුය.

(ඇ) MBSL හි සභාපතිගේ භාවිතය සඳහා සමාගම විසින් ටොයොටා ප්‍රාඩෝ වාහනයක් රු. 18,650,000 (බදු සහ හුවමාරු ගාස්තු ඇතුළුව) 2016 සැප්තැම්බර් 13 වන දින වුඩ්ලන්ඩ් සමාගමෙන් (අංක HO/SS/2016 අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රයට අනුව), මිලදී ගෙන ඇත. පී.ඊ.ඩී 12 අනුව සුදුසු අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සහ මහා භාණ්ඩාගාරයේ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුවේ එකඟතාවය ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියා පටිපාටීන් අනුගමනය කර නොමැත.

ටොයොටා ලැන්ඩ් කැසර් ප්‍රාඩෝ වාහනය (පීඒ) මිලදී ගැනීම ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සඳහා සමාගමේ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව සිදු කරන ලද අතර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අංක HO/SS/2016/502/006 මගින් අනුමැතිය ලබා දී ඇත. වර්තමාන තත්වයන් යටතේ, ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම් සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද පී.ඊ.ඩී 12 චක්‍රලේඛය අනුගමනය කරමින් රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ සුදුසු අමාත්‍යාංශයේ එකඟතාවය ලබා

2003 ජූනි 02 දිනැති පී.ඊ.ඩී චක්‍රලේඛ අංක 12 යටතේ නිකුත් කරන ලද යහපාලනය සඳහා වන රාජ්‍ය ව්‍යවසාය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයේ අත්පොතෙහි ඇති මාර්ගෝපදේශවලට සමාගම අනුකූල විය යුතුය.

3.4 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශ
<p>(අ) 2003 ජුනි 02 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යවසාය වක්‍රලේඛ අංක පී.ඊ.ඩී 12 යටතේ නිකුත් කරන ලද රාජ්‍ය ව්‍යවසාය පිළිබඳ අත්පොතේ 9.2 වගන්තිය අනුව, සංවිධාන සටහන සහ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව මහා භාණ්ඩාගාරයේ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, සමාගම ඉහත අවශ්‍යතාවයට අනුකූල නොවීය.</p>	<p>සමාගම විසින් අනුමත කරන ලද ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියා පටිපාටි සමාගම සතුව ඇති හෙයින්, සේවක තනතුරු සහ සංවිධාන ප්‍රස්ථාර සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුවෙන්, මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් අනුමැතිය ලබා ගැනීම අවශ්‍ය නොවේ. කෙසේ වෙතත්, 2019/20 සඳහා සමාගමේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව පිළිබඳව අපි කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට, මහා භාණ්ඩාගාරයට දන්වා සිටිමු.</p>		<p>2003 ජුනි 02 දිනැති පී.ඊ.ඩී වක්‍රලේඛ අංක 12 යටතේ නිකුත් කරන ලද යහපාලනය සඳහා වන රාජ්‍ය ව්‍යවසාය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයේ අත්පොතෙහි ඇති මාර්ගෝපදේශවලට සමාගම අනුකූල විය යුතුය.</p>
<p>(ආ) 2003 ජුනි 02 දිනැති මහජන ව්‍යවසාය වක්‍රලේඛ අංක පී.ඊ.ඩී 12 යටතේ නිකුත් කරන ලද රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් පිළිබඳ අත්පොතේ 9.3.1 වගන්තිය ප්‍රකාරව බඳවා ගැනීමේ හා උසස් කිරීමේ යෝජනා ක්‍රම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය හා සුදුසු අමාත්‍යාංශය විසින් රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුවේ හා මහා භාණ්ඩාගාරයේ එකඟතාවය සහිතව අනුමත කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, සමාගම ඉහත අවශ්‍යතාවයට අනුකූල නොවීය.</p>	<p>සමාගම විසින් අනුමත කරන ලද ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියා පටිපාටි සමාගම සතුව ඇති බැවින් බඳවා ගැනීමේ හා උසස් කිරීමේ යෝජනා ක්‍රම සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුවෙන් හා මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් අනුමැතිය ලබා ගැනීම අවශ්‍ය නොවේ.</p>		<p>2003 ජුනි 02 දිනැති පී.ඊ.ඩී වක්‍රලේඛ අංක 12 යටතේ නිකුත් කරන ලද යහපාලනය සඳහා වන රාජ්‍ය ව්‍යවසාය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයේ අත්පොතෙහි ඇති මාර්ගෝපදේශවලට සමාගම අනුකූල විය යුතුය.</p>